

Valtiovarainministeriö

VM103:00/2019

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaata koskevista poikkeuksista annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä on kysymys Euroopan unionin ensimmäisen ja toisen etämyyntidirektiivin täytäntöönpanosta. Käytännössä täytäntöönpano vaatii muutoksia arvonlisäverolainsäädäntöön.

Hallituksen esityksen (ja etämyyntidirektiivin) myötä etämyynti verotetaan kulutusmaassa tilanteessa, jossa Yhteisöön sijoittautunut yritys harjoittaa EU:n laajuista tavaroiden etämyyntiä, radio- tai televisiolähetyspalveluiden, sähköisten palveluiden tai telepalvelujen tuottamista ja tämän toiminnan liikevaihto on yli 10 000 euroa.

Direktiivin mukaisesti verotettava tapahtuma toteutuu ja verosaatava syntyy maksun hyväksymisajankohtana. Jos myyjä ei ole sijoittautunut Yhteisöön, myyjien luovutukset sähköisille rajapinnoille ovat vapautettuja arvonlisäverosta ja vastaavasti myyjillä on oikeus vähentää tavaroiden ostosta tai tuonnista maksettu arvonlisävero.

Jotta tavaroiden myyjän sähköiselle rajapinnalle ja sähköisen rajapinnan asiakkaalle suoritettavan myynnin verotettava tapahtuma toteutuisi samanaikaisesti, direktiiviin lisätyn uuden säännöksen mukaan verotettava tapahtuma toteutuu ja verosaatava syntyy maksun hyväksymisajankohtana.

Etämyyntidirektiivi myös kumoaa vähäarvoisten lähetysten (alle 22 euroa) maahantuonnin verovapauden. Tähän liittyen myyjä tai sähköinen rajapinta voivat rekisteröityä keskitettyyn ja vapaaehtoiseen yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmään, joka luodaan enintään 150 euron lähetyksille.

Yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden verovelvollisten on nimettävä veronmaksuvelvolliseksi Yhteisöön sijoittautunut välittäjä, joka hoitaa tämän erityisjärjestelmän velvoitteet verovelvollisen nimissä ja puolesta. Lisäksi käyttöön otetaan tällaisen tuonnin arvonlisäveron ilmoittamista ja maksamista varten vaihtoehtoinen erityismenettely.

Etämyyntidirektiivi myös laajentaa kolmansien maiden yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmän sekä vastaavan unionin järjestelmän soveltamisalan koskemaan kaikkia muita paitsi elinkeinonharjoittajille myytyjä palveluita.

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

12.1.2021

Etämyyntidirektiivissä on määritelty etämyynnin käsitteet, kuten sähköiset rajapinnat. Nämä käsitteet koskevat yhteisön sisäisen tavaroiden etämyyntiä ja kolmansilta alueilta sekä kolmansista maista tuotuja tavaroita.

Esityksen tavoitteena on poistaa kilpailuetu Yhteisön ulkopuolelta tapahtuvan etämyynnin ja Yhteisön sisällä tapahtuvan myynnin väliltä. Lisäksi tarkoitus on vähentää yritysten hallinnollisia kustannuksia ja tehostaa veronkantoa.

Osana tavoitteiden saavuttamista sähköisen rajapinnan myyntialustan mahdollistavat elinkeinonharjoittajat kantavat toiminnastaan arvonlisäveroa. Yhteiset etämyynnin käsitteet auttavat direktiivin soveltamisalan selkeässä määrittelyssä.

Lain on esitetty tulevan voimaan 1.7.2021 alkaen.

Euroopan unionin ulkopuolinen etämyynti merkittävää

Osa etämyyntidirektiivin sisältämistä muutoksista on astunut voimaan vuonna 2019 ja ne sisältyvät lakiin arvonlisäverolain muuttamisesta 545/2018 (HE 82/2018 vp). Muilta osin direktiivimuutosten oli alun perin tarkoitus tulla voimaan vuoden 2021 alusta, mutta covid-19-pandemian vuoksi käyttöönottoa on jouduttu lykkäämään.

Vuonna 2018 yli kolmannes suomalaisten verkkokauppaostoksista tuli Kiinasta. Ylipäätään ulkomailta tilattujen tuotteiden hinnat ovat suurimmaksi osaksi alle 50 euroa.¹ Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin arvion mukaan vuonna 2019 Suomen arvioitu pakettimäärä oli kokonaisuudessaan noin 87 miljoonaa kappaletta. Kehitys on ollut merkittävää, sillä vuonna 2009 määrä oli 50 miljoonaa.² Hallituksen esityksen arvion mukaan pelkästään alle 22 euron arvoisia tavaralähetyksiä tuodaan Suomeen Yhteisön ulkopuolelta vuosittain noin 16,5 miljoonaa kappaletta ja tämä määrä on kasvanut parin vuoden ajanjaksolla yli kymmenen prosenttia. Verovapaus näytellee tämän tilausmäärän loppusummassa suurta roolia.

Koska vähäarvoisista lähetyksistä ei kanneta arvonlisäveroa, Suomi menettää nykyisen käytännön alla huomattavan määrän verotuloja ottaen huomioon lähetysten suuren määrän. Harmaan talouden selvitysyksikön arvion mukaan kolmansien maiden verkkokauppojen suoraan saamien maksujen yhteenlaskettu arvo vuosina 2013–2016 oli lähes miljardi euroa pitäen sisällään 11,5 miljoonaa ostotapahtumaa.³

¹ [IPC Online Shopper Survey 2018 reports | International Post Corporation](#)

² [Traficom postimarkkinaselvitys 2019.pdf](#)

³ [Verkkokaupan verovajeen jäljillä](#)

Kasvu ja vaikuttaminen -osasto

12.1.2021

Lain käyttöönottoa tulisi nopeuttaa

Globalisoituvassa maailmassa verkkokaupan kasvu on ollut merkittävää erityisesti 2010-luvulla ja kehitys tulee todennäköisesti jatkumaan. Samalla tämä kehitys on tarjonnut kolmansille maille kilpailuedun suhteessa Euroopan unionin sisäisiin toimijoihin. Kuten edellä esitetyt tilastoviittaukset osoittavat, kilpailuetu on suuntautunut erityisesti aasialaisille verkkokaupoille. Tämä on asettanut kotimaisen kaupan ja postinjakelun epäoikeudenmukaiseen kilpailuasetelmaan, ja tätä myötä asettanut kansallisille toimijoille hintapaineita.

Nykyisen lainsäädännön alla myös etämyynnin valvominen on ollut hankalaa. Tulli onkin keskittynyt valvontatoimenpiteisiin esimerkiksi pistokokein. Kolmansien maiden myyjillä on ollut mahdollisuus leimata lähetykset verovapausrajan alle riippumatta sen todellisesta hinnasta. Verovapauden euromääräisen rajan ylittäviä tilauksia on myös jaettu useaan pakettiin, jotta ne yksittäin alittaisivat tämä rajan. Äärimmäisissä tilanteissa käytetyt menettelyt voivat täyttää harmaan talouden tai jopa talousrikollisuuden tunnusmerkistön.

On myös huomionarvoista, että Yhteisön ulkopuolisen etämyynnin hiilidioksidipäästöt ovat merkittäviä suhteessa sisäiseen tuontiin. Isossa kuvassa kysymys on myös Euroopan unionin sisämarkkinoiden tehokkaasta toiminnasta. On todennäköistä, että hallituksen esityksen myötä Yhteisön ulkopuolisen etämyynnin määrä pienenee merkittävästi. Esimerkiksi Ruotsi luopui vähäarvoisten lähetysten verovapaudesta jo maaliskuussa 2018 ja vastaava kehitys nähtiin lähes välittömästi lakimuutoksen seurauksena.

Euroopan unionin jäsenmailla on ollut mahdollisuus saattaa etämyyntidirektiivi laajemmalti osin voimaan jo aiemmin, kuten esimerkiksi Ruotsi on tehnyt. Suomi on kuitenkin pysynyt EU:n määrittämässä vähimmäisaikataulussa. SAK korostaa, että lainsäädäntö tulisi esityksen tavoitteiden sekä verotuotto- ja kilpailuvaikutusten vuoksi saattaa voimaan jo suunniteltua aikaisemmin.

SAK:lla ei ole lausuttavaa esitysluonnoksen yksityiskohdista.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry